

ТУРСУНБОЙ КАРИМОВ

ҚАДРИ БАЛАНД ДАРГОҲ

Урганч-2012

84(59)6 - 975. ароб.

КАДРИ БАЛАНД ДАРГОХ

HO 41550
0

© "Хоразм" нашриёти - 2012 йил
ISBN 978-9943-314-56-6

© Турсунбой Каримов "Қадри баланд даргоҳ"

Alisher Navoiy

номидagi

O'zbekiston MK

2013/08

8216

ХАЛҚ МИНБАРИ

“Гурлан ҳаёти” газетасининг 80 йиллигига

*Саксон йил адолат жарчиси бўлдинг,
Ишларинг айланди ўчмас тарихга.
Аммо қаримадинг, қувватга тўлдинг,
Хизматинг лойиқдир таҳсин, таърифга.*

*Сен очик мимбарсан бутун халқимга,
Ёзади қувончи, ташвишларини.
Шундай ўрнашгансан менинг қалбимга,
Кўрдим элга зиё ташишларингни.*

*Бехато кўрасан, ўтқир кўзларинг,
Топиб кўрсатасан яхши, ёмонни.
Гоҳ ширин, гоҳида аччиқ сўзларинг,
Кўз очар, билгин деб тўзри томонни.*

*Ҳаётга доимо хушёр боқасан,
Бағрингда уфурар унинг нафаси.
Ҳақ сўзинг туфайли элга ёқасан,
Бўлса ҳам одамлар хурсанд, хафаси.*

*Ижодкор инсонлар бағрингда ўсди,
Бутун эл қалбига зиё таратиб.
Беғамлик, жаҳолат йўлини тўсди,
Номларин қолдирди китоб яратиб.*

*Саксон йил бир лаҳза ўтмади бекор,
Элни адолатга чақириб келдинг.
Асло айнимадинг, бутун номус-ор,
Жўшиб ҳайқиравер, ҳайқириб келдинг.*

*Газетам, сен ижод, зиё даргоҳи,
Зафарга чорлайвер, қувватга тўлиб.
Ўқиб кекса-ёшнинг чиқсин чарчоги,
Яшайвер эл, халқнинг сирдоши бўлиб.*

ҲАМКОР ВА ҲАМНАФАСЛИҚДА ИШЛАЙМИЗ

Вилоят матбуот ва ахборот бошқармаси бошлиғи Дилбар Бекчанова сўздан:

— Мамлакатимизда ислохотлар туфайли барча соҳалар замонавий талаблар даражасида ривожланиб бормоқда. Бу ҳол матбуот ва оммавий ахборот воситалари ишида ҳам яққол кўзга ташланади. Авваллари вилоят, шаҳар ва туман газеталари бор эди, холос. Мустақиллигимиздан кейин нафақат республикада, балки вилоятимизда ҳам деярлик ҳар бир тармоқнинг ўз газетаси бор. Улар фаолиятида эркин фикрлаш, ишни мустақил режа асосида ташкил этиш йўлга қўйилган. Бу ижодкорлар учун яратилган кенг имкониятдир. Бугун газеталарга обуна тўплаш, нашрларнинг баҳоси, чиқариш муддатлари мустақил ҳал қилинади. Реклама ва эълонлар, фуқароларнинг турли хил мурожаатлари эркин, ошқора ёритилмоқда. Газета материалларида ишдаги ютуқлар билан бирга камчиликлар ҳам холис очиб берилмоқда. Журналистлар учун ижод майдони кенг. Натижада нашрларда босилаётган мақола, шеър, турли жанрлардаги материалларнинг сифати, мазмундорлиги тобора ошиб бораётир. Жумладан “Гурлан ҳаёти” газетаси ходимларининг иши, нашрнинг тумандаги обрў-эътибори фикримизнинг ёркин далилидир. Газетанинг тиражи йил сайин ошиб бораётганлиги унинг мазмуни, ҳаётийлиги ошганлигини, муассис — туман ҳокимлигининг муассис сифатидаги ғамхўрлиги кучайиб бораётганлигида деб билиш керак. Албатта, қоғоз ва қалам билан ишлаб кўпчиликнинг дилига йўл топиш осон эмас. Бу машаққатли ва шарафли вазифани сидқидилдан амалга ошираётган Гурлан тумани газетаси ходимларига янгидан янги муваффақиятлар тилаймиз.

“Хоразм ҳақиқати” ва “Хорезмская правда” газеталари бирлашган таҳририяти бош муҳаррири вазифасини бажарувчи Солияхон Раҳимберганова сўздан:

— Вилоят матбуот ва оммавий ахборот бошқармаси журналистлар фаолиятини янада яхшилаш, уларнинг ўзаро ҳамкорлигини кучайтириш, бир-бирлари билан тажриба алмашувини йўлга қўйишга алоҳида эътибор бермоқда. Ҳар бир туман ва шаҳар, тармоқ газеталари фаолиятини ўрганиш, фойдали маслаҳатлар бериш учун ишчи гуруҳи тузиб, жойларда тажрибали журналистлар, муҳаррирлар, мухбирлар иштирокида семинарлар ўтказмоқда. Ана шундай семинарларнинг навбатдагиси Гурлан тумани газетаси таҳририятида бўлмоқди. “Гурлан ҳаёти” газетаси ўз овози ва иш услубига эга бўлган таъсирчан, обрўли матбуот органидир. Таҳририят ўз чиқишлари билан республикада, вилоятда тан олиниб, сертификатлар, фахрий ёрликлар билан тақдирланмоқда. Бугун бу газета

ишхонасини кўриб қувондик. Кўркем бинода ижодий муҳит барқарор. Ҳар ходимга айрим хона. Компьютерлар ишлаб турибди. Турли хил газеталарнинг таҳлаамалари, кутубхона мавжуд. Бундай шароитда ишлаш кишига илҳом бағишлайди. Жамоа ишларига муваффақият тилаб қоламан.

Фаҳрий журналист Ҳусайн Раҳмон сўзидан:

— Гурлан тумани шонли тарихга эга. Обрўли раҳбарлар, машҳур ижодкорлар юрти. Бу ерда Ўзбекистон Қаҳрамонлари, Олий Мажлис Сенати аъзоси бор. Бу фидокорона меҳнатлар меваси. Юрдошларининг ҳурмат ва эътиборини қозонган, элда машҳур ижодкорлардан Фозил Зоҳид, Омон Матжон, Янгибой Худойберганов ва бошқалар Гурлан газетаси даргоҳида ўсиб-улғайганлар. Бу газетанинг ўз тажриба мактаби бор. Зийрак, билимдон журналистлар ҳозирда ҳам газетада ўз маҳоратларини кўрсатмоқдалар. Мен уларга ижодий ютуқлар тилайман.

“Урганч оқшоми” газетаси муҳаррири Сотимбой Авазов сўзидан:

— Гурлан тумани газетаси энг кекса, тажрибали, шонли тарихий йўлни босиб ўтган нашрлардан бири. Газетани ўқисанг туман ҳаёти уфуриб туради. Мақола ва шеърлар савияси яхши, бир истагим шуки, газетада кишлоқ муҳбирлари номидан янада кўпроқ мақолалар берилса.

“Боғот садоси” газетаси муҳаррири Ражаббой Раззоқов сўзидан:

— Мен 70 ёшга борган журналистман. Гурланлик шоир, газетанинг собиқ муҳаррири Турсунбой Каримов билан бир даврда ишладим, у киши билан дўст бўлдим. Ҳозир ҳам учрашиб, маслаҳатлашиб турамиз. Мен вилоят журналистларининг тажриба алмашуви Гурланда бўлаётганидан хурсандман. Яхши фикрлар айтилди. “Гурлан ҳаёти” газетаси юкори савияда чиқади, ижодий ходимлари изланувчан ва билимли. Бу газетага ва унинг ходимларига ҳурматим жуда баланд.

Мен мана шундай ижодий учрашувларнинг тез-тез бўлиши ишимизга жуда катта фойда беради, деб ҳисоблайман. Барчангизга соғлиқ, ижодий зафарлар тилайман.

ФИДОКОР КИШИЛАР

(Оммавий ахборот воситалари ходимларига)

*Воқеа, ўзгариш тафсилотларга
Тўладир бу ҳаёт, тўладир дунё.
Бу зарур одамлар, ташилотларга,
Ахборот кўп ишлар қилади бунёд.
Рўзнома, ойнома, радио, экран,
Телефон, йўлдошлар бозлар бир-бирин.
Журналист, мухбирлар азоблар чеккан,
Осонмас ўрганмоқ дунёнинг сирин.
Жон фидо кишилар касби кори бу,
Осонмас ҳақиқат жарчиси бўлиш.
Қайноқ нуқталарда жон беради у,
Гоҳида галаба, гоҳ гулдай сўлиш.
Ғоялар, мақсадлар йўлида кўп жанг,
Шоҳлару гадолар бу жангда бордир.
Ахборот бўлмаса жангчи ҳоли танг,
Ахборот билганга галаба ёрдир.
Фидокор кишилар ахборот берар,
Ахборот ўстирар онг ва ақлимиз.
Мухбир хабарларни дон каби терар,
У хабар деҳқони десак ҳақлимиз.
Журналист, мухбирлар хабарин олиб,
Бўламиз дунёни кафтда кўргандай.
Кўнглимиз тўлади кенг назар солиб,
Деҳқон ҳосилини йиғиб ўргандай.
Ахборот аскари саломат бўлсин,
Асосли қилади бизнинг сўзларни.
Сог-омон яшасин, юз ёшга тўлсин,
Тўғри йўл кўрсатиб очар кўзларни.*

Туман газетаси мен учун ижодий мактаб вазифасини ўтаган. Дастлабки шеър ва мақолаларим бундан 54 йил олдин шу кадрдон газета саҳифаларида босилган. Бугун вилоят журналистларининг тажриба алмашув учрашуви туманимизда бўлаётгани, газета ходимлари шаънига илиқ сўзлар айтилаётгани мени хурсанд қилди. Р. Гулмонов, З. Қўчқорова, Г. Бобожонова каби зийрак, калами ўткир журналист шоғирдларнинг тер тўкиб ишлаб, газета обрўсини ошираётганидан фахрланаман. Гурланни Хоразмда кадхудолар эли деб аташади. Газетамиз ҳам вилоятда кадхудо, етакчи газеталардан бири бўлса ажаб эмас.

Ўзбекистон Қаҳрамони Г. Хайтимматов сўзидан:

— Журналистлар халқимиз ҳаётини ҳаммага кўрсатувчи тиниб-тинчимас кишилардир. Биз деҳқончилик касбини кийин деймиз. Бу тўғри. Лекин журналистлар, мухбирлар меҳнати деҳқончиликдан кам эмас. Мен кўп йиллардан бери деҳқончилик қиламан. Авваллари бригадир бўлдим, ҳозир фермер хўжалиги раҳбариман. Менинг озми-кўпми яхши ишларимни кўкларга кўтариб, элга танитган шу журналистлар. Бунинг учун уларга раҳматлар айтаман. Мен туман газетасининг мухлисиман. Ҳар сонини қолдирмай ўқийман. Барча журналистларга муваффақият тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоси Б. Холиμβетов сўзидан:

— Вилоят журналистлари анжуманига таклиф қилинганидан хурсандман. Газетамиз шаънига яхши гаплар айтилди. Бу сўзлар деҳқонлар вакили бўлган менга илҳом беради. Мен раҳбар бўлган фермер хўжалиги пахта, бугдой режаларини ошириб бажарди. Бу ҳақда газеталарда аллақачон ёзишди. Улар камчиликларни ҳам қайд этишди. Шунинг учун уларни ҳақиқат жарчиси десак арзийди. Бу шарафли ишда барчангизга муваффақият тилайман.

Ўзбекистон Қаҳрамони А. Маҳмудова сўзидан:

— Касбим ўқитувчи бўлгани учун менга китоб, газета ва журнал ўқиш сув билан ҳаводек зарур. Туманимиз газетаси — ҳаётимиз ойнаси. Уни ўқисангиз ишимизни кўргандай бўласизлар. Бу мақолалар, лавҳалар, шеърлар меҳнат меваси. Ҳақиқатни топиб гапириш, бу йўлда меҳнат қилиш осон эмас. Бунга ўткир зеҳн, ёниқ юрак, ўткир кўзлар керак. Сизлар ана шу фазилатларга эга ажойиб инсонларсиз. Ана шу шарафли ва машаққатли ишингиздан барака топинглар! Ҳамиша халқимизга жанговар ёрдамчи бўлиб хизмат қилаверинглар!

ҚАДРИ БАЛАНД ДАРГОҲ

2011 йил май ойида «Гурлан ҳаёти» туман газетаси 80 ёшга тўлди. Газета турли даврларда турли номлар билан босилди. Дастлаб «Колхоз тили», кейинроқ «Колхозчилар овози», «Пахтакорлар овози» номлари билан чиқди. Газета туман ҳаётини ёритиш билан бирга жуда кўп ижодий ходимларни тарбиялади. Бу кадрлар вилоят, республика газеталари ва журналларида ишлаб, обрў қозондилар, эл назарига тушдилар. Менинг ёшлик даврим ҳам шу газета билан боғланди. 1956 йилдан бошлаб мақола ва шеърларим билан газета саҳифаларида кўрина бошладим. Бу даврда Қозок Курбонов муҳаррир, Фозил Зоҳидов эса масъул котиб эди. Газетада ўз ўрнимни топишимда шу кишиларнинг хизмати катта. У даврда мақола ёзиш учун колхозлар ёки идора, ташкилотларга боришга тўғри келар эди. Телефон алоқаси йўқ ҳисоби эди. Шу сабабдан пиёда юриб мухбирлик қилардик, газета топшириқларини бажарардик. Нолимасдик. Шу даргоҳнинг тарбияси туфайли мухбир, ҳаваскор шоир деган номга эга бўлдим. Шу номни ҳозиргача ардоқлаб, сақлаб келаётирман.

1960 йилда ҳукумат қарори билан тугатилган туман газеталари 1966 йил январидан қайта чиқа бошлади. Гурлан тумани газетасига билимдон, камтарин ва тўғри сўзли педагог (мактаб директори эдилар) Турсунбой Давлатов муҳаррир қилиб этиб тайинланди. Мени масъул котиб вазифасига тайинлашди. Таҳририятда жуда аҳил, ишчан жамоа вужудга келди. Улар жуда яхши ишлаб, обрў-эътибор қозондилар. Мени 1970 йилдан бошлаб партия сафига ишга олишди. То 1981 йил декабрига қадар партия ташкилотларида ишладим. Бу даврда кўп танишлар, дўстлар орттирдим. Ана шундай дўстлардан бири тажрибали, камтарин инсон Собир ака Матўрозов эди. У киши 1970 йил августидан 1981 йилнинг декабригача туман «Пахтакорлар овози» газетасида муҳаррир бўлиб ишлади. У кишининг касби ҳисобчи эди. Узоқ йиллар туман партия комитетида ишлаб, қарорлар, нутқлар, маърузалар ёзавериб, қалами пишиб қолган етук раҳбар эди. Район раҳбарлари у кишини қаттиқ ишонар ва кадрлар эдилар. Шунинг учун ҳам газета ишида неки муаммо бўлса, Собир Матўрозов ўз вақтида ҳал қиларди. Идора ходимларининг, газетанинг обрўсини янада юқори кўтаришга ҳаракат қиларди. Собир ака Матўрозов 11 йил мобайнида туман газетасига дарғалик қилди. Бундай узоқ ишлаш ҳаммининг ҳам қўлидан келавермайди. Ниҳоят у киши нафақага чиққач бошка ишга ўлказилди. У кишининг ўрнига мен муҳаррир бўлдим. Бутун ҳаётим туман газетасига боғланиб қолди. Ижодкор сифатида танилдим. Ҳозирги кунда ҳам шу даргоҳ билан яқин алоқаданман. Бу табарруқ даргоҳнинг кадри баланд.

ЭШИМЖИРОНЛИК ИККИ МУҲАРРИР

1966 йилнинг 1 январидан бошлаб «Пахтакорлар овози» газетасига Эшимжирон кишлоғида яшовчи Турсунбой Давлатов муҳаррир этиб тайнланди. Бу киши билимли, изланувчан, ҳақиқатни дангал айтувчи раҳбар сифатида обрў қозонди. У бор-йўғи икки йилга яқин шу вазифада ишлади. 1967 йил охирида Т. Давлатов туман халқ маорифи бўлимининг мудири вазифасига ишга юборилди.

Т. Давлатов оз бўлса ҳам соз ишлади. Ишчан, аҳил жамоа ташкил эта олди. Кадрларни танлаш ва тарбиялашга уста эди у.

1983 йилнинг апрелидан газетага эшимжиронлик яна бир фидойи инсон Й. Эримматов муҳаррирлик қила бошлади. Йўлдошбой ўта камтар, кўнгли тоза йигит эди.

Йўлдошбой кўп ўқирди ва хўп ёзарди.

Эшимжиронлик муҳаррирлар Турсунбой Давлатов ва Йўлдош Эримматовларнинг туман газетаси тарихида ўзига хос ўринлари бор.

ГАЗЕТА ВА МАТБААЧИЛАР

Буғдойни ун қилиш учун тегирмон бўлиши шарт. Худди шундай, ёзилган материалларни газета қилиб босиш учун босмахона, унинг дастгоҳлари ва ишчилари бўлиши лозим. Гурлан туманида газета билан бир вақтнинг ўзида босмахона ҳам ташкил этилган. Бу демак, Гурлан босмахонаси ташкил топганига ҳам 80 йил тўлди, дегани. Гурланда кўша тўй, кўша юбилей.

Идора ва ташкилотлар, фермерлар, тадбиркорлар иш қоғозларини шу босмахонага буюртма қилиб тайёрлатадилар, китоблар чоп этилмоқда. Гурлан босмахонаси замонавий дастгоҳлар билан таъминланган. Буюртмалар тез ва соз бажариб берилади.

Авваллари босмахонада иш шароити оғир эди. Дастгоҳ қўл кучи билан айлантирилар, ҳарфлар эса қўлда терилар эди. Мен 50-60 йиллардаги босмахона ишчиларининг машаққатли меҳнатларини ўз кўзим билан кўрганман. Газета босадиган дастгоҳнинг бир томонида бўйи бир метр келадиган катта темир ғилдирак бўлар эди. Бу ғилдиракнинг катта ручкаси — туткичи бор. Шу туткични маҳкам ушлаб ғилдирак куч билан айлантирилади ва ғилдирак ҳар айланганда газетанинг бир нусхаси босилиб чиқади. Минг дона газета учун минг марта ғилдиракни айлантириш керак. Ишчилар ғилдиракни 40-50 марта айлантиришса чарчаб қолишарди. Шунинг учун 5-6 киши навбатма-навбат ғилдиракни айлантириб газета босишарди. 50-йилларда босмахонага Тўра Жабборов деган паҳлавондай йигит ишга қабул қилинди. У Эшимжирон кишлоғидан эди. У бир тўхтамасдан станок ғилдирагини 100 марта айлантириб, ўзига хос чемпион бўлди. Ҳамма унга полвон йигит бу, деб қойил қолишарди. Тўра ака умри бўйи босмахонада ишлаб обрў топди. Нафақага чикса ҳам ўзи ишлаган корхонага келиб турарди. Тўра ака қариллик гаштини суриб, оламдан ўтди.

Дастлабки йилларда босмахона ишига раҳбарлик муҳаррир зиммасига юклатилганди. Барча ишларни босмахона муҳандиси бажарарди. 50-йиллардан бошлаб босмахона директори лавозими жорий этилди. Дастлаб туман босмахонасига Избости ака Холмуродов қисқа вақт директорлик қилди. У кишидан сўнг босмахона ишчиси — ҳарф терувчи Карим ака Абдуллаев директорликка тайинланди. Карим ака 1918 йилда туғилган, Ил-жаҳон уруши катнашчиси, ярадор бўлганлиги шундоқ билиниб турар эди. У босмахонада узоқ йиллар самарали ишлади. Карим ака бирор ишчиси ишга келмай қолса, ўрнига ўзи ишлаб кетаверарди. Ишчилар тушунмаган нарсаларини у кишидан сўраб билиб олардилар. Ҳарф теришими, газетани таҳлашми барини биларди ва қиларди. Карим ака ходимларга жуда ғамхўр, меҳрибон эди. У нафақага чикқач, 1975 йилда тажрибали кадр

Юсуфбой Раҳимов Гурлан туман босмахонасига директор этиб тайинланди. Юсуфбой ишга жиддий киришди. Босмахонага янги замонавий жиҳозлар ҳамда дастгоҳлар олиб келтирди. Ходимлар малакасини оширди, уларнинг иш ҳақини кўпайтирди. Газеталарни чоп қилиш юқори босмадан офсет усулига ўтказилди.

Аввал иқтисод, кейин сиёсат деганларидек, Гурлан босмахонаси сифатли маҳсулот чиқариб, элга танилди. Янгибозор ва Шовот туманлари газеталари шу ерда босила бошлади. Ялпи даромад 2 баробарга кўпайди. Ишчиларга ҳар ойда мукофот пуллари бериладиган бўлди. Корхонага енгил автомашина олинди. Босмахона биносининг ички ва ташқи томонлари замонавий усулда сифатли таъмирланди. Ишчилар учун ошхона, душ ва ҳаммом ишга туширилди. Қисқаси, босмахона эндиликда иқтисодий жиҳатдан бақувват ва рақобатбардошли корхонага айланди. Босмахона ходимлари ишлаб чиқараётган маҳсулотлари билан республика ҳамда вилоят танловларида катнашиб мукофотларга сазовор бўлдилар.

ИЖОДКОРЛАР - АСОСИЙ ТАЯНЧ

Туман газетасининг ютуғи ёш ижодкорларни ўз атрофига уюштириб тарбиялаши ва юксакларга парвоз қилдиришида яққол кўзга ташланади. Мен газетанинг «Колхозчилар овози», «Пахтакорлар овози» ва кейинчалик «Гурлан ҳаёти» номлари билан чиққан даврларини биламан. Шу даврларда жуда кўп ижодкорлар ўз макола ва шеърлари, фельетон ва хикоялари, ҳажвиялари билан қатнашиб, халқимизнинг назарига тушдилар, кейинчалик даврий нашрлар, радио ва телевидение, нашриётларда ишловчи таниқли ходимларга айландилар.

Таниқли журналист ва шоир Фозил Зоҳид ҳам ўз фаолиятини Гурлан туман газетасида бошлади. У кишининг дастлабки шеърлари, мақолалари, фельетонлари шу газета саҳифаларида босилди. Фозил Зоҳид газетанинг масъул котиби бўлиб ишлади. Шу газетада улғайиб, элга танилиб, «Хоразм ҳақиқати» газетасига ишга олинди. Республика етакчи газеталарининг Хоразм вилояти бўйича махсус муҳбири бўлиб узок йиллар ишлади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси бўлди. Унга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист» фахрий унвони берилди. Фозил Зоҳид 30 га яқин шеърый ва насрий китоблар чиқарди. Шоир ва журналистларнинг устози даражасига етди. Шу кунларда Фозил ака Зоҳидов кексайиб колганига қарамай тинимсиз ижод қилмоқда. Ҳар йили 2 ёки 3 та китоби чоп этилмоқда. Яна бир гурланлик журналист Собир ака Иброҳимов Фозил Зоҳиднинг сафдоши ва устозидир. У киши ҳам Гурлан газетасида қаламини чархлаб, «Хоразм ҳақиқати» ва республика газеталарида узок йиллар ишлади.

Журналист ва шоир Неъматжон Солаев туман ёшлар қўмитаси раҳбари бўлиши билан бирга ушбу газета ишида фаол қатнашди. Унинг дастлабки шеър ва мақолалари шу газетада босилган. Н. Солаев кейинчалик «Хоразм ҳақиқати» газетасида узок йиллар бўлим мудирини бўлиб ишлади. У кишининг вилоят телевидениесидаги фаолияти айниқса самарали бўлди. Н. Солаевнинг Ўзбекистон халқ артисти Ҳожихон Болтаев ҳақидаги туркум кўрсатувлари, «Тўмарис» спектакли телевидениенинг олтин фондига айланди. Турли нашриётларда Н. Солаевнинг 10 дан ортиқ китоби босилиб, маънавий ҳаётимизни бойитди.

Ўзбекистон халқ шоири, давлат мукофоти соҳиби Омон Матжон Гурлан туман газетасида фаолият бошлаб, элга танилди. У дастлабки шеърлари битилган қоғозларини кўтариб шу даргоҳга келди. Туман газетаси унинг ижодига оқ йўл тилади. Ҳозирги даврда Омон Матжон Ўзбекистоннинг забардаст шоирларидан бири. 20 дан ортиқ китоби босилиб чиққан. Унинг кўпгина шеърлари машҳур ҳофизлар томонидан қўшиқ қилиб айтилмоқда.

«Вазир» кишлоғидан чиққан журналистлар Исмоил Шомуродов, Омонбой Ўрозбоев, шоир Содикжон Иноятов туман газетасида таълим олиб, вилоятга, бутун республикага танилдилар. Уларнинг мақола ва шеърларини, чиқарган китобларини кўпчилик яхши билади ва қадрлайди.

Кейинги йилларда туманимизда истеъдодли ёшларнинг янги авлоди пайдо бўлди. Иброҳим Юсупов, Нигора Абдурахимова, Маҳмуд Ражаб, Мурод Иброҳим, Алишер Собиров каби ижодкорлар ва уларга эргашиб ижод қилаётган ёшлар шулар жумласидандир. Бу ёш ижодкорларнинг дастлабки шеърый китоблари ўзининг ҳаётийлиги, янги бадиий образларга бойлиги билан ажралиб туради. Хоразмнинг истеъдодли шоирларидан бири, марҳум Матназар Абдулҳаким бу ижодкорларнинг китобларига ёзган тақризларида уларга юксак баҳо берган.

Гурландан чиққан тарихчи олимлар ва журналистлар Жумабой Раҳимов, Умид Бекмухаммад ҳам туман газетаси орқали ўзларининг мақола ва очеркларини халққа етказдилар. Ҳозир улар қўша-қўша китоблар муаллифи, олий ўқув юртларида талабаларга дарс берувчи устозлардир.

Ана шу ва бошқа кўплаб ижодкорлар учун туман газетаси ижод мактаби вазифасини ўтаган ва ўтаб келмоқда. Шу маънода туман газетасини ижодкорлар ўчоғи деб таърифлаш мумкин. Бу табарруқ даргоҳдан яна кўплаб ёш ижодкорлар майдонга чиқишига, элимизнинг обрўсини, маънавиятини юксакларга кўтаришига ишончимиз комил. Бугунги кунда туман газетасида тер тўкиб ишлаётган жонқуяр журналистлар бу хайрли ишга самарали ҳисса қўшаётганликлари билан фахрлансалар арзийди.

КАМОЛОТ БЕШИГИ

Халкимизда «Кадхудо бўлай десанг, Гурланга бир келиб кет!» деган ҳикматли сўз бор. Хоразмликлар Гурланни кадхудолар юрти деб ҳам айтишади. Бу сўзлар чуқур маънога эга. Унинг замирида тарихий ҳақиқат ётади. «Кад» сўзи қишлоқ деган маънони билдиради. «Худо» сўзи етакчи эркак маъносига эга. Кадбону — шевада кайвони сўзи — Аёллар етакчиси маъносини билдиради. Бону — аёл демакдир. Демак “кадхудо” сўзи қишлоқ, яъни эл етакчиси деган маъноларни англатади.

Гурлан тумани газетаси ҳам ана шундай мард, кадхудо, инсонни улуғловчи, ёшларни камолга етказувчи маскандир. Бу фикримизни исботловчи мисоллар жуда кўп. Гурланда газета ташкил этилган йиллари Отамурод Авазмуродов деган йигит ҳарф терувчи бўлиб ишга келади. Сўнг адабий ходим бўлиб ишлайди. Отамурод ака элга танилиб, «Хоразм ҳақиқати» газетасига ишга чакирилади. Вилоят газетаси у вақтда «Йнқилоб куёши» номи билан чиқар эди. Гурланлик Қурбон Берегин вилоят газетаси бош муҳаррири бўлиб ишларди. Отамурод ака Авазмуродов Гурландан Урганчга кўчиб бориб, вилоят газетасида ишлай бошлади. У киши 20 йилга яқин «Хоразм ҳақиқати» газетаси муҳаррирининг ўринбосари вазифасида ишлади. Обрў-эътибор билан нафақага чиқди. У кишини Урганчда Отамурод Гурланли деб айтишарди.

Вазирлик Исмоил Шомуродов туман газетасидан вилоят газетасига ишга ўтди, ундан вилоят радиотелевидение компанияси раҳбарлигига кўтарилди. Республика газеталарининг Хоразм вилояти бўйича муҳбири бўлиб фаолият кўрсатди. Ўзбекистон телевидениесига масъул ходим бўлиб ишлади.

Боғолонлик журналист Аминбой Қўчқоров 1966 йилдан 1970 йилгача Гурлан газетасида ишлаб, «Хоразм ҳақиқати» вилоят газетасига ишга ўтди. Журналист сифатида обрў топди. Боғолонлик шоирлардан Омон Матжон, Янгибой Худойберганов, Зарифбой Худойбергановлар Гурлан газетасининг энг фаол қатнашчилари эди. З. Худойберганов Гурлан газетасида кўп йиллар меҳнат қилди, сўнг Янгибозор тумани газетаси муҳаррири даражасига кўтарилиб, самарали фаолият кўрсатди.

Ҳозирги кунда «Янгибозор кўзгуси» туман газетаси муҳаррири бўлиб ишлаётган боғолонлик журналист Ўрозмат Яхшимуродов Гурлан туман газетасида ишлаб ўз маҳоратини оширган.

Янгибозорлик ўқитувчи Олламберган Ёқубов Гурлан газетасида бўлим мудири, муҳаррир ўринбосари бўлиб, кейин газета муҳаррири, билим юрти директори вазифаларида ишлаб элга танилди. У киши журналист сифатида тарихий ҳамда замонавий мавзуларда 10 га яқин китоб чиқарди, эл-юрт ҳурматига сазовор бўлди.

Гурланлик шоир Иброҳим Юсупов ёшлигидан туман газетасида ўз мақола ва шеърлари билан қатнаша бошлади. У ҳозир вилоят Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш ҳудудий бошқармасида ишлаётган бўлса ҳам туман газетасидан қўлини узмайди. Шу кунларда унинг мақола ва шеърлари газетамизда босилиб турибди. Иброҳим Юсупов шоир сифатида элга танилди. 5-6 та шеърий тўплами босилиб чиқди, китобхонларнинг меҳрини қозонди.

Олға қишлоғида туғилиб ўсган Файзулла Солаев туман газетасига мақола ва шеърлар юбориб, фаол қатнашиб турарди. Ўқишни битиргандан сўнг газетада адабий ходим бўлиб ишлади. Кейинчалик Қорақалпоғистон телевидениесига ишга кирди. Ҳозир фан номзоди, доцент, республиканинг кўзга кўринган филолог олимларидан бири. Қорақалпоқ Давлат университетида кафедра мудири бўлиб хизмат қилаётир. Бу ёш ижодкорнинг камолоти эмасми?!

Зеварой Қўчқорова Гурлан шаҳарчасида ўсиб улғайди. У ўқувчилик давридан газета ишига қизиқди. Ўзининг жажжи шеър ва мақолалари билан тез-тез кўриниб турди. У олий маълумотли журналист сифатида туман газетасида ўз фаолиятини давом эттирди. У газетанинг оддий мухбирлигидан бугун шу газета муҳаррири ўринбосари даражасига етди. Бунча машаққатли йўлни босиб ўтиш учун қанчалик сабру чидам, матонат керак инсонга. Зеварой Қўчқорова ана шу фазилатларни ўзида жам қилиб, бугунги кунда ҳам газета даргоҳида тинимсиз ишламоқда.

Вазирлик шоир Содикжон Иноятов ҳам аввал туман газетаси тарбиясини олган. У бир қанча шеърлий тўпламлар чиқарди. Прозаик асарлар ҳам ёза бошлади. Бу камтарин ижодкор туман газетаси билан доимий алоқада. Вақти-вақти билан асарлари газетада босилиб туради. Чиндан ҳам туман газетаси ёшларнинг камолот бешиги -халққа, Ватанга хизмат қилишнинг ёрқин намунаси дур.

СУРАТ — ГАЗЕТА КЎРКИ

Журналистикага доир китобларни ўқисангиз, кекса журналист ходимлар билан суҳбатлашсангиз сурат газетанинг чиройини очади, ўқимишлилигини оширади, деган фикрларга дуч келасиз. Бу айни ҳақиқат. Ҳар қандай одам ҳам газета ёки журналларни варақлаб, ундаги суратларни кўриб завқ олаётганига кўп марта гувоҳ бўлганман. Газета материаллари чиройли расмлар билан берилса, газетхонлар фалончининг расми чиқибди, мактабимиз, боғчамиз, расми газетада босилибди, деган гапларни кўп марта эшитганмиз.

Газетани турли хил расмлар-суратлар билан безовчи ходим-фотомухбир ёки газетанинг суратчиси ҳисобланади. Амин ака Нурматов туман газетасида энг кўп ишлаган фотомухбирдир. Одамларнинг турли иш жараёнларини суратга олиш, уни чиройли қилиб ишлаш жуда нозик ҳунар. Амин ака Нурматов ана шу ҳунарни пухта эгаллаган, ҳамманинг олқишига сазовор бўлган суратчи эди. У кишининг тасвирга олган суратлари республика, вилоят газета ҳамда журналларида тез-тез босилиб турарди. У киши суратга олишдан олдин объектнинг ҳолатини ўзи хоҳлаган, дидига ёққан даражага олиб келар эди. Амин ака ҳазил гаплар билан одамларни кулдиришга жуда уста эди.

Амин ака ўз малакасини ошириш учун тинимсиз изланарди. Айрим газеталар саҳифаларидаги суратларни кўздан кечириб, уларнинг яхши томонларини мактаб, камчиликларидан ранжиб ўтирарди. Касби ўқитувчи бўлган Амин ака Нурматов II-жаҳон уруши қатнашчиси, турмушнинг кўп қийинчиликларини бошидан кечирган инсон эди. У киши ўтирган давраларда ўйин, кулги авж оларди, одамларнинг баҳри дили очиларди. Раксга тушишда у кишининг тенги топилмасди. Ўзи ном қўйган янгича рақсларга ўйнарди. Жумладан, «Қора тоблама», «Чивик санчиб», «Бийларман» деган рақсларни ижро этса, одамлар кулгидан тўхтамасди. Бу ўйинлар худди масҳарабозларнинг ўйинларига ўхшарди. «Қора тоблама» ўйини маъноси қорага бўяш дегани. Амин ака бир эски чўғирмани қозон қуясига бўяб бошига киярди. Буни ҳеч ким сезмасди. Шу онда у даврага чиқиб, сахраб, гир айланиб, одамларнинг юзига, бошига чўғирмани суйкалаб, қоп-қора қиларди. Юзи, кўзи, яланг бошлари қора бўлган одамларни кўриб, ҳамма беихтиёр кулиб юборарди. Амин ака Нурматов туман газетасида 1966 йилдан бошлаб 20 йилга яқин меҳнат қилди. У ишлаган суратлар тиниқ, ёрқин, ҳаётийлиги билан ажралиб турарди. Газета таҳламагарини кўздан кечирсангиз, бунга тўла ишонч ҳосил қиласиз.

Амин ака ўзига муносиб шогирд тайёрлади. Эшимжиронлик Комил Олланазаров Амин акадан сабоқ олган моҳир суратчи бўлди. Устози нафақага чиққач, Комил Олланазаров туман газетасининг махсус

фотомухбири бўлиб қолди. У киши ҳам узок йиллар ишлаб, нафақага чикди. Туман газетасининг 2000 йилгача бўлган таҳламларини кўрсангиз, Комил Олланазаровнинг канчалик самарали меҳнат қилиб, туман газетасининг эл орасида танилишида нечоғлик ҳисса қўшганлигига гувоҳ бўласиз.

ГАЗЕТАНИНГ 50 ЁШИНИ ЭСЛАБ

1981 йилда «Пахтакорлар овози» газетасининг биринчи сони чиққанига 50 йил тўлди. Бу шонли санани нишонлашга тайёргарлик ишлари қизғин бошлаб юборилди. Газета тарихи ҳақида бир қатор материаллар берилди. Лекин шу йили газета юбилейи ўтказилмади. Сабаб 1981 йил декабрь ойида газета муҳаррири Собир Матўрозов бошқа ишга олинди. Ўрнига камина муҳаррир қилиб ишга тайинландим. Газетанинг 50 ёшлик юбилейи тадбирлари 1982 йилга қўчирилди.

Туман партия ташкилоти юбилейни катта қилиб ўтказишга қарор қилди. Жамоа юбилейга тайёргарликни қизитиб юборди. Туман Матбуот уйида газетанинг 50 йиллик иши акс эттирилган музей ташкил қилинди. Музейдан газета ҳаётига оид турли ҳужжатлар, расмлар жой олди. Юбилей баҳонаси билан туман Матбуот уйи биноси сифатли қилиб таъмирланди, янги жиҳозлар қўйилди.

Юбилей олдидан «Пахтакорлар овози» туман газетаси Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Президиумининг «Фахрий ёрлиғи» билан мукофотланди. Газета муҳарририга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилди. Қишлоқ муҳбири Соатбой Абдурахмонов Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Президиумининг «Фахрий ёрлиғи» билан тақдирланди.

Юбилей тантаналари 1982 йил май ойида ҳозирги туман ҳокимлиги мажлислар залида ўтказилди. Бу тадбирда республика ва вилоят матбуот органлари раҳбарлари, кенг жамоатчилик вакиллари қатнашдилар. Газета ходимлари вилоят ҳамда туманнинг юқори ташкилотларининг «Фахрий ёрлиқ»лари, совғалари билан тақдирландилар. Юбилей қатнашчиларига катта концерт кўрсатилди. Мажлисдан сўнг туман раҳбарияти меҳмонларни катта зиёфатга таклиф этдилар. Тантанали мажлисда ҳамда зиёфатда газета ва унинг ходимлари шаънига жуда яхши гаплар айтилди, ишларига юксак баҳо берилди.

Шу тантана кунларида туман газетасига республика, вилоят, туман раҳбарияти, матбуот органлари томонидан кўплаб табриқномалар келди. Уларнинг бир қисми газетада эълон қилинди. Жонажон Ваганиннинг, халқимизнинг мустақилликни қўлга киритганига 20 йил тулди. Асрларга

тенг бу йилларда қўлга киритган ютуқларимизни, барча соҳаларда бўлган ўзгаришларни олдин ҳаёлга ҳам келтириб бўлмасди. Худди шундай ислохотлар, буюк ўзгаришлар оммавий ахборот воситалари, шу жумладан газета соҳасида ҳам юз берди. Мустақиллик нафаси ҳамма жойда уфуриб турибди.

Мундарида

Халқ минбари.....	3
Ҳамкор ва ҳамнафасликда ишлаймиз.....	4
Фидокор кишилар.....	6
Қадри баланд даргоҳ.....	8
Эшимжиронлик икки муҳаррир.....	9
Газета ва матбаачилар.....	10
Ижодкорлар - асосий таянч	12
Камолот бешиги.....	14
Сурат — газета кўрки.....	16
Газетанинг 50 ёшини эслаб.....	17

800 сў.л

ТУРСУНБОЙ КАРИМОВ
ҚАДРИ БАЛАНД ДАРГОҲ
(Ижтимоий-сиёсий нашр)

Мухаррир *Марямжон Холмуродова*
Тех мухаррир *Даврон Раҳимов*
Саҳифаловчи *Хуршида Собирова*
Мусахҳих *Нилуфар Жуманиёва*

Босмахонага берилди 26.05.2012 йил
Босишга рухсат қилинди 31.05.2012 йил
Бичими 60x84 ¹/₁₆
Ҳажми 1,4 босма тобок.
Адади 300
Буюртма № 126

“Хоразм” нашриёти
Урганч шаҳри, Ал-Хоразмий кўчаси, 23- уй.

“Шер” хусусий фирмаси
босмахонасида чоп қилинди.
Гурлан шаҳар, П.Маҳмуд кўчаси 82-уй.